

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การทำสังคายนา

1 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การทำสังคายนา เป็นการรวบรวมเรียบเรียงพระธรรมวินัย จัดเป็นหมวดหมู่ ซึ่งการทำสังคายนาแต่ละครั้งล้วนมีสาเหตุของการจัดทำ และมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่เป็นประธาน

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและสาเหตุในการสังคายนาได้
- 2) บอกข้อมูลเกี่ยวกับพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน สถานที่ และผู้อุปถัมภ์ในการสังคายนาได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การสังคายนา

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 2) ทักษะการจัดระเบียบ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่มสี่บับัน

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างข้อความสั้นๆ

คำถามกระตุ้นความคิด

1. ครูขออาสาสมัครนักเรียนจำนวน 10 คน ออกมายืนเข้าแถวหน้าชั้นเรียนเพื่อเล่นเกมผู้สื่อข่าว โดยปฏิบัติ ดังนี้
 - 1) ครูแจกกระดาษซึ่งมีข้อความสั้นๆ ความยาวประมาณ 3-4 บรรทัด ให้แก่นักเรียนคนที่ 1 ของแถว
 - 2) ให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความให้คนที่ 2 ฟัง แล้วให้คนที่ 2 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 3 ฟัง คนที่ 3 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 4 ฟัง ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงคนที่ 10
 - 3) ให้นักเรียนคนที่ 10 ของแถวออกไปเล่าข้อความที่ได้รับ การถ่ายทอดมาจากสมาชิกคนที่ 1-9 ของกลุ่ม ซึ่งแต่ละคน จะเล่าข้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน จากนั้น ให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความที่ได้รับจากครู เป็นลำดับแรก ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากใจความที่สมาชิกคนที่ 10 เล่าหน้าชั้นเรียน
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การถ่ายทอดความรู้ด้วยการบอกเล่าข้อมูลสืบต่อกันไปหลายๆ ทอดอาจจะทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไปได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่นเดียวกับ พระธรรมวินัย ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระสงฆ์ สาวกได้รับการถ่ายทอดกันมาตามลำดับนั้น อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงกัน จึงเป็นที่มาของการทำสังคายนา
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนคิดว่า การทำสังคายนามีผลดีต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
(ทำให้สามารถรวบรวมพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้เป็นหมวดหมู่อย่างถูกต้อง และมีผลดีต่อพุทธศาสนิกชนทุกคนได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติ)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
2. แบบวัดฯ
3. บทเรียนคอมพิวเตอร์
4. ใบงานที่ 1.1
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

คำถามกระตุ้นความคิด

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสังคายนาแต่ละครั้งประสบความสำเร็จได้อย่างดีนั้น คืออะไร (จะต้องมีพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน ผู้ชักถาม และผู้ตอบปัญหาเกี่ยวกับพระวินัย คณะสงฆ์ ผู้เข้าร่วมสังคายนา ที่แตกฉานในพระธรรมวินัย มีสถานที่ที่เหมาะสม และมีผู้อุปถัมภ์ฝ่ายฆราวาส)

1. ครูอธิบายความหมายของการสังคายนา และลักษณะเด่นของการทำสังคายนา ทั้ง 10 ครั้ง ให้นักเรียนฟังโดยเน้นเฉพาะประเด็นสำคัญ
2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การทำสังคายนา จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงใน แบบบันทึกการอ่าน
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง การทำสังคายนา ซึ่งประกอบด้วยตอนที่ 1 จำนวน 10 หัวข้อย่อย คือ การสังคายนาครั้งที่ 1-10 และตอนที่ 2 จำนวน 2 ข้อ โดยให้โอกาสแก่ผู้เรียนอ่อนได้เลือกหัวข้อย่อยในใบงานก่อน
4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตอบคำถามตามหัวข้อย่อยที่ตนรับผิดชอบ แล้วนำคำตอบมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มจนได้คำตอบที่สมบูรณ์และมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน
5. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1 โดยให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบและให้คะแนนกันเองหรือผลัดกันตรวจระหว่างกลุ่มตามความเหมาะสม
6. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมฝึกทักษะ : กิจกรรมที่ 1 จากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เสร็จแล้วนำเสนอสรุปตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน
7. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการทำสังคายนาครั้งที่ 1-10

7

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	(ประเมินตามสภาพจริง)
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ม.1
- 3) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 4) ตัวอย่างข้อความสั้น ๆ
- 5) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การทำสังคายนา

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/01>
 - <http://th.wikipedia.orh/wiki/การสังคายนาพระธรรมวินัยในศาสนาพุทธ>

เอกสารประกอบการสอน

ตัวอย่างข้อความสั้น ๆ

ข้อความที่ 1

สังคายนามีความหมายว่า การสวดพร้อมกันหรือร่วมกันสวด ด้วยเหตุผลว่า พระสงฆ์ทั้งหลายท่านได้พิจารณาประเด็นต่างๆ แห่งพระธรรมวินัย เมื่อตกลงเห็นพร้อมกันแล้ว ก็ร่วมสวดพร้อมกันเพื่อทรงจำต่อไป เนื่องจากการนี้เป็นการรวบรวมหรือจัดหมู่แห่งพระธรรมวินัยให้เป็นระบบ เพราะฉะนั้น คำว่า “สังคายนา” จึงมีความหมายถึง “การร้อยกรอง” หรือ “การจัดหมวดหมู่” พระธรรมวินัยได้อีกด้วย

ข้อความที่ 2

อริยสัจ 4 ช่วยให้หลุดพ้นจากกิเลสตัณหา ทำให้เกิดแสงสว่างแห่งปัญญา และปัญญาก็เป็นเครื่องนำทางของชีวิต ชีวิตดำเนินไปตามปัญญาย่อมสงบสุข ไม่เห็นแก่ตัว จิตใจก็คำนึงถึงผู้อื่น พร้อมจะรับรู้ความสุขความทุกข์ ของเพื่อนร่วมโลก ก่อให้เกิดความกรุณาขึ้นแล้วบำเพ็ญทานให้เป็นประโยชน์สุขแก่คนทุกๆ ไปรวมทั้งสัตว์ทั้งหลายด้วย

ข้อความที่ 3

ดิหิสุข คือ ความสุขของชาวบ้าน อันเป็นความสุขที่บุคคลทั่วไปพึงมี ได้แก่

- (1) **อัตถิสุข** หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์
- (2) **โภคสุข** หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์
- (3) **อนณสุข** หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการไม่มีหนี้สิน
- (4) **อนวัชชสุข** หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการประพฤตินสิ่งที่ไม่มิโทษ

ที่มา : วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงศ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ใบงานที่

1.1

การทำสังคายนา

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเลือกตอบคำถามเกี่ยวกับการทำสังคายนา ครั้งที่ 1-10 ตามประเด็นที่กำหนด

การสังคายนาครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธานและคณะ	จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลาที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
1
2
3
4

การ สังคายนา ครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธาน และคณะ	จำนวน พระสงฆ์ ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลา ที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การสังคายนา หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การสังคายนาที่ได้จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้นกี่ครั้ง ได้แก่ครั้งที่เท่าไร และกระทำที่ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

1.1

การทำสังคายนา

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเลือกตอบคำถามเกี่ยวกับการทำสังคายนา ครั้งที่ 1-10 ตามประเด็นที่กำหนด

การสังคายนาครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธานและคณะ	จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลาที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
1	พระภิกษุสงฆ์ทะเลาะวิวาทในทำนองดูหมิ่นพระพุทธรูปและแสดงความดีใจเมื่อได้ข่าวว่าพระพุทธเจ้าปรินิพพาน	พระมหากัสสปะ (ประธาน) พระอุบาลีตอบ ท่านพระวินัย พระอานนท์ตอบ ท่านพระธรรม	500 รูป	ถ้ำสัตตบรรณ ใกล้กรุง ราชคฤห์	หลังจากที่ พระพุทธเจ้า ปรินิพพาน 3 เดือน	พระเจ้า อชาตศัตรู
2	พระวัชชีบุตรปฏิบัติหย่อนทางวินัย 10 ประการ	พระยสกาภันต- บุตร (ประธาน) พระเรวตะเป็น ผู้ชักถาม และ พระสัพพกา เป็นผู้ตอบด้าน พระวินัย	700 รูป	วาฬิการาม เมืองเวสาลี แคว้นวัชชี	พ.ศ. 100	พระเจ้า กาฬาศุภ
3	พระนอกศาสนาปลอมเข้ามาบวชมากขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนามีความเสื่อม	พระโมคคัลลีบุตร ติสสเถระ (ประธาน)	1,000 รูป	อโศการาม กรุงปาฏลี- บุตร	พ.ศ. 234	พระเจ้าอโศก มหาราช
4	ต้องการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในลังกา	พระมหินทเถระ (ประธาน) พระอรุโหชะเป็น ผู้สวดวินัย	68,000 รูป	ถูปาราม เมืองอนูราช- ประเทศ ลังกา	พ.ศ. 238	พระเจ้า เทวานัม- ปิยะติสสะ

การสังคายนาครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธานและคณะ	จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลาที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
5	1. พระสงฆ์ในลังกาเห็นพ้องต้องกันว่า พระพุทธวจนะที่ถ่ายทอดโดยวิธีท่องจำอาจจะขาดตกบกพร่องในภายภาคหน้า 2. สถานการณ์ทางการเมืองไม่สงบ เพราะเกิดศึกยึดเอื้อระหว่างพวกทมิฬกับชาวลังกา	พระสงฆ์ชาวลังกา	ไม่ระบุ	อาโลกเลน-สถาน มตเลณชนบท ประเทศลังกา	พ.ศ 433	พระเจ้าวิภูฏคามนีโอกัย
6	พระไตรปิฎกในอินเดียไม่มีอรรถกถา	พระพุทธโฆษาจารย์	ไม่ระบุ	วัดมหาวิหารประเทศศรีลังกา	พ.ศ. 956	พระเจ้ามหานาม
7	ลังกาขาดคัมภีร์ฎีกา (คัมภีร์ที่อธิบายอรรถกถา)	พระกัสสปะเถระ	1,000 รูป	ประเทศศรีลังกา	พ.ศ. 1587	พระเจ้าปราคัมภพามหาราช
8	พระไตรปิฎกยังขาดตกบกพร่องผิดเพี้ยนและไม่ครบ	พระธรรมทินนเถระ	หลายร้อยรูป	วัดโพธารามเชียงใหม่ประเทศไทย	พ.ศ. 2020	พระเจ้าติโลกราช
9	พระผู้ใหญ่ประพฤติย่อหย่อนในพระธรรมวินัย	ไม่ปรากฏ	218 รูป	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์กรุงเทพมหานครมมหานครประเทศไทย	พ.ศ. 2331	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
10	ชำระพระไตรปิฎก และจัดพิมพ์ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงพระชนมายุครบ 60 พรรษา ใน พ.ศ.2530	สมเด็จพระสังฆราช	ไม่ระบุ	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์กรุงเทพมหานครประเทศไทย	พ.ศ. 2528	รัฐบาลไทย

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การสังคายนา หมายความว่าอย่างไร

..... การสังคายนา หมายถึง การรวบรวมพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อตรวจทาน
..... ความถูกต้องตรงกันและจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการท่องจำ การศึกษา และการเผยแผ่ เพราะฉะนั้น
..... การสังคายนา จึงหมายถึง การรวบรวมจัดหมู่แห่งพระธรรมวินัยให้เป็นระบบ

2. การสังคายนาที่ได้จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้นกี่ครั้ง ได้แก่ครั้งที่เท่าไร และกระทำที่ใดบ้าง

..... การสังคายนาที่จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง ได้แก่

..... 1) ครั้งที่ 8 ที่วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่

..... 2) ครั้งที่ 9 ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

..... 3) ครั้งที่ 10 ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง.....
นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สาระสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของครู

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....นักเรียน..... ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานรายบุคคล**

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีน้ำใจ				การมี ส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

2

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยในยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 2) ทักษะการจัดระเบียบ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

(ชั่วโมงที่ 1)

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการจัดทีมแข่งขัน

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูนำภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้นๆ เช่น
 - ภาพนั้นคือภาพอะไร
 - ภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไรโดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพต่างๆ นั้นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปในดินแดนต่างๆ นั้นได้แก่อะไรบ้าง
(โบราณวัตถุ โบราณสถาน บันทึกเหตุการณ์ บันทึกการเดินทาง ฯลฯ)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1	5. เอกสารประกอบการสอน
2. แบบวัดฯ	6. ใบงานที่ 1.2
3. บทเรียนคอมพิวเตอร์	7. ห้องสมุด
4. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม	8. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค ดังนี้
 - ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช
 - ยุคมหายาน
 - ยุคเถรวาทแบบพุกาม
 - ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์
 - สมัยสุโขทัย
 - สมัยล้านนา
 - สมัยอยุธยา
 - สมัยธนบุรี
 - สมัยรัตนโกสินทร์

คำถามกระตุ้นความคิด

- เพราะเหตุใด จึงสันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในประเทศไทยก่อน พ.ศ. 500 (เพราะมีหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในดินแดนภาคกลางของประเทศไทย เช่น สลูปเจดีย์ ธรรมจักรศิลาที่บึงสามพัน พระพุทธรูป ซึ่งเป็นศิลปกรรมอินเดีย สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช)
- เพราะเหตุใด จึงสันนิษฐานว่า อาณาจักรไทยตอนเหนือเคยได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบพุกาม (มีหลักฐานทางโบราณคดี เช่น เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างขึ้นโดยเลียนแบบเจดีย์พุทธคยาในอินเดีย)

โดยให้นักเรียนศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนหรือบทเรียน
คอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้า
เพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ จากนั้น
บันทึกความรู้ ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการ
อ่าน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผย
แผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย โดยให้สมาชิกแต่ละ
คนในกลุ่มหมุนเวียนกันทำหน้าที่ในการตอบคำถามแต่ละ
ข้อ ในใบงาน ดังนี้
 - สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำถามและแยกแยะสิ่งที่
ประเด็นสำคัญของคำถาม
 - สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางในการตอบคำถาม
หรืออธิบายแนวคำตอบ
 - สมาชิกคนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ
 - สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ และแก้ไขเพิ่มเติมในส่วน
ที่ยังไม่สมบูรณ์
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายทบทวนความรู้ให้กันฟัง
สมาชิกที่เก่งช่วยเหลือสมาชิกที่เรียนอ่อนจนทุกคนมีความ
เข้าใจชัดเจนตรงกัน
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจคำตอบในใบงานที่ 1.2 ตาม
เฉลยที่ครูแจกให้ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวนความรู้
เพื่อเตรียมการแข่งขันตอบคำถามในชั่วโมงเรียนต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

7. ครูและนักเรียนเตรียมการแข่งขันตอบคำถาม ครูจัดโต๊ะ
แข่งขันโดยแยกกันตามความสามารถโต๊ะละ 4 คน ดังนี้
 - โต๊ะหมายเลข 1 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี
ความสามารถในระดับเก่ง
 - โต๊ะหมายเลข 2 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี
ความสามารถในระดับปานกลางค่อนข้างเก่ง
 - โต๊ะหมายเลข 3 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี
ความสามารถในระดับปานกลางค่อนข้างอ่อน
 - โต๊ะหมายเลข 4 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มี
ความสามารถในระดับอ่อน

(ชั่วโมงที่ 2)

ในกรณีนี้ที่นักเรียนมีจำนวนมาก โต้ะหมายเลข 1, 2, 3 และ 4 อาจจะซ้ำกันหลายโตะเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาส แข่งขัน

8. ครูเริ่มการแข่งขัน ดังนี้

1) ครูแจกของคำถามให้ทุกโตะ ซึ่งมีคำถามเท่ากับ จำนวนนักเรียนครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ทุกคน ผลัดกันเป็นผู้อ่านคำถาม ขอให้อ่านช้าๆ ชัดๆ ผู้อ่าน คำถามมีหน้าที่อ่านเฉลยและให้คะแนนผู้ที่ตอบถูก ตามลำดับ ครูจะต้องมีคำเฉลยที่ชัดเจนใส่ซองให้นักเรียนควบคู่ไปกับคำถาม โดยคำถามแต่ละข้อนั้นครู ควรเป็นผู้กำหนดเวลาต่อข้อก็ได้

2) เริ่มการแข่งขัน

- นักเรียนคนที่ 1 หยิบซองคำถาม 1 ซอง เปิดซอง อ่านคำถามแล้ววางลงกลางโตะ
- นักเรียนอีก 3 คน แข่งขันกันตอบคำถาม โดยเขียน คำตอบลงในกระดาษคำตอบของตนส่งให้คนที่ 1 อ่าน
- คนที่อ่านมีหน้าที่ให้คะแนนตามใบเฉลย โดยผู้ที่ ตอบถูกจะได้ 2 คะแนน
- สมาชิกในทีมแข่งขันผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถาม โดยให้ทุกคนได้ตอบคำถามจำนวนเท่ากัน
- ให้ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง โดยมีสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับรองร่วมกันว่าถูกต้องอาจจะให้เซ็นชื่อ รับรองด้วยก็ได้
- สมาชิกทุกคนกลับเข้ากลุ่มแล้วนำคะแนนมารวมกัน แล้วหารเฉลี่ย
- ครูประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียง ตามลำดับ

9. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมตามตัวชีวิต : กิจกรรม ที่ 1.2 จากแบบวัดฯ เป็นการบ้าน เมื่อทำเสร็จแล้วนำส่ง ครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

10. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 2

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ม.1
- 3) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 4) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - การศาสนา, กรม. 2525. ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ภาค 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- 5) เอกสารประกอบการสอน
- 6) บัตรภาพ
- 7) ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/02>
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/03>

เอกสารประกอบการสอน

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการแข่งขันตอบคำถาม

1. พระพุทธศาสนาในอินเดียในสมัยกษัตริย์พระองค์ใดที่ได้รับการทำนุบำรุงจนมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก
ตอบ พระเจ้าอโศกมหาราช
2. ใครคือพระสมณทูตที่ได้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ
ตอบ พระโสณเถระ และพระอุตระเถระ
3. หลักฐานใดที่แสดงว่า พระพุทธศาสนายุคเถรวาทได้เข้ามาเผยแผ่ในดินแดนสุวรรณภูมิ
ตอบ ธรรมจักรกับกวางหมอบ, พระปฐมเจดีย์
4. หลักฐานใดที่แสดงว่า พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้เข้ามามีอิทธิพลทางภาคใต้ของไทย บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตอบ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
5. ศาสนวัตถุที่แสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ต่อการนับถือศาสนาในประเทศไทยคืออะไร
ตอบ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี
6. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบพุกามเฟื่องฟูในดินแดนแถบทางเหนือของไทยคืออะไร
ตอบ เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่
7. พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นพระพุทธศาสนายุคเถรวาทแบบใด
ตอบ ลัทธิลังกาวงศ์
8. พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทในสมัยสุโขทัยเฟื่องฟูมากในเมืองใด
ตอบ นครศรีธรรมราช
9. พระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยพระองค์ใดโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์สมเด็จพระมหาเถรสังฆราช จากนครศรีธรรมราช มาเทศนาสั่งสอนประชาชน
ตอบ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
10. พระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัยที่รุ่งเรืองมากเป็นพระพุทธศาสนานิกายใด แบบใด
ตอบ นิกายเถรวาท แบบลังกาวงศ์
11. หลักฐานที่แสดงถึงการนับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทในสมัยสุโขทัยได้แก่อะไรบ้าง
ตอบ วัดมหาธาตุ, ไตรภูมิพระร่วง
12. วรรณคดีทางพระพุทธศาสนาเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง เป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยพระองค์ใด
ตอบ พระยาลิไทย

- 13.หลักฐานทางประวัติศาสตร์ข้อใดที่ยืนยันว่า พระพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านนาเป็นพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท
ตอบ พระธาตุดอยสุเทพ, วัดเชียงใหม่
14. พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาพระองค์ใดทรงส่งคณะสงฆ์เดินทางไปลังกาเพื่อช่วยวางรากฐานและประดิษฐานพระพุทธศาสนาในลังกาให้มั่นคง
ตอบ สมเด็จพระเจ้าบรมโกศ
15. เพราะเหตุใด จึงเรียกนิกายพระพุทธศาสนาในลังกาว่า “อุบาลีวงศ์ หรือสยามวงศ์”
ตอบ เพราะพระอุบาลี กับพระอรियมณีเดินทางจากสยามไปลังกา เพื่อช่วยวางรากฐานและประดิษฐานพระพุทธศาสนาในลังกา
16. วรรณคดีทางพระพุทธศาสนาในสมัยอยุธยาได้แก่เรื่องใดบ้าง
ตอบ มหาชาติคำหลวง, พระมัลลย์คำหลวง, กาพย์มหาชาติ
17. วัดที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสร้างขึ้น โดยมีพระราชประสงค์ที่จะจำลองให้เหมือนกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ สมัยอยุธยา คือวัดใด
ตอบ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว
18. พระมหากษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์พระองค์ใดทรงฟื้นฟูประเพณีวิสาขบูชาขึ้นเป็นครั้งแรก
ตอบ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)
19. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดในสมัยรัตนโกสินทร์ที่ทรงจัดให้มีพิธีมาฆบูชาเป็นครั้งแรก
ตอบ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
20. คณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายเกิดขึ้นในสมัยใด
ตอบ เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

บัตรภาพ

ภาพธรรมจักรกับกวางหมอบ

ภาพพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสำริด

ภาพเจดีย์วัดเจ็ดยอด จ. เชียงใหม่

ภาพวัดมหาธาตุ จ. สุโขทัย

ภาพวัดพระศรีสรรเพชญ์ จ. พระนครศรีอยุธยา

ภาพวัดอรุณราชวราราม กรุงเทพมหานคร

ที่มา : วิทย์ วิศเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1.
พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ใบงานที่

1.2

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. พระภิกษุคณะใดที่เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ รวมทั้งประเทศไทย

และมีหลักฐานสำคัญอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. หลักฐานที่แสดงว่า อาณาจักรศรีวิชัยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า ประชาชนในอาณาจักรละโว้ (ลพบุรี) นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน

ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสในสมัยสุโขทัย

.....

.....

.....

6. หลักฐานที่แสดงว่า พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ได้เข้ามายังดินแดนภาคเหนือของไทย ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

7. ในสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศได้มีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนากับลังกาอย่างไร

.....

.....

.....

8. สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เด่นชัดอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

9. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชกรณียกิจที่แสดงถึงการทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

10. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

.....

ใบงานที่

1.2

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่อะไรบ้าง

1) ทรงจัดให้มีการสังคายนาพระธรรมวินัยเป็นครั้งที่ 3

2) ทรงส่งคณะสมณะทูตให้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่างๆ รวม 9 สาย

2. พระภิกษุคณะใดที่เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ รวมทั้งประเทศไทย และมีหลักฐานสำคัญอะไรบ้าง

พระโสณเถระและพระอุตระเถระ หลักฐานสำคัญ เช่น สตูป เจดีย์ ธรรมจักรศิลาที่บึงกาฬมอญ เป็นต้น

3. หลักฐานที่แสดงว่า อาณาจักรศรีวิชัยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ได้แก่อะไรบ้าง

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรทำด้วยสำริด เจดีย์พระบรมธาตุไชยา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า ประชาชนในอาณาจักรละโว้ (ลพบุรี) นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน

ได้แก่อะไรบ้าง

พระปรางค์องค์ใหญ่ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี

5. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสในสมัยสุโขทัย

เพราะพ่อขุนรามคำแหงมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้นามนต์สมเด็จพระมหาเถรสังฆราช จากนครศรีธรรมราช

ซึ่งนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ มาเทศนาสั่งสอนประชาชนชาวสุโขทัย ทำให้ชาวสุโขทัย

มีความศรัทธาเลื่อมใส

6. หลักฐานที่แสดงว่า พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ได้เข้ามายังดินแดนภาคเหนือของไทย ได้แก่
อะไรบ้าง

วัดเชียงมั่น พระธาตุดอยสุเทพ วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา เช่น มังคลัตถที่ปณี จักรวาฬที่ปณี
และมีการสังคายนา ครั้งที่ 8 ในสมัยพระเจ้าติโลกราช

7. ในสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศได้มีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนากับลังกาอย่างไร

ส่งพระอูบาลีกับพระอรหันต์พร้อมคณะสงฆ์ 15 รูป เดินทางไปวางรากฐานและประดิษฐานพระพุทธศาสนา
ในลังกาทำให้เกิดนิกายอุบาลีวงศ์ หรือสยามวงศ์

8. สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เด่นชัดอย่างไรบ้าง

โปรดเกล้าฯ ให้สมโภชวัดพระมหาธาตุ เมืองนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาในภาคใต้
และสร้างวัดบางยี่เรือเหนือ (วัดราชคฤห์วรวิหาร)

9. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชกรณียกิจที่แสดงถึงการทำนุบำรุง

พระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

ทรงสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โปรดเกล้าฯ ให้สังคายนาครั้งที่ 9 มีการแต่งและแปลคัมภีร์
ทางพระพุทธศาสนา

10. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญที่เกี่ยวกับการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร

ทรงสร้างวัดไทยในต่างประเทศ และประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลก

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง.....
นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สารสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... นักเรียน..... ลงชื่อ..... ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานรายบุคคล**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความมีวินัย				ความมีน้ำใจ เอื้อเพื่อ เสียสละ				การรับฟัง ความ คิดเห็น				การแสดง ความ คิดเห็น				การตรงต่อ เวลา				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ..... ผู้

ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

ชื่อกลุ่ม ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

1 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย มีผลต่อสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทยได้
- 2) วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นสถาบันหลักของสังคมไทยได้
- 3) วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทยได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น
 - ศาสนาประจำชาติ
 - สถาบันหลักของสังคมไทย
 - สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการพิสูจน์ความจริง

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6

กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบ ศูนย์การเรียนรู้

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

1. ครูจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
2. ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ และเน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในศูนย์การเรียนรู้อย่างเคร่งครัด และช่วยเหลือกันตลอดการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 2 เข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ :

1. เอกสารประกอบการสอน
2. บัตรภาพ

1. ครูให้นักเรียนดูภาพพุทธศาสนิกชนทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาพร้อมกัน แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - ภาพดังกล่าว มีความสำคัญอย่างไร
 - ภาพดังกล่าว เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
4. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย โดยหมุนเวียนเข้าศึกษาตาม ศูนย์การเรียนรู้ 3 ศูนย์ ดังนี้
 - ศูนย์ฯ ที่ 1 : พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
 - ศูนย์ฯ ที่ 2 : พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
 - ศูนย์ฯ ที่ 3 : พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

คำถามกระตุ้นความคิด

- กิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อการปลูกฝังให้ชาวไทยตระหนักในความสำคัญของพระพุทธศาสนา ได้แก่ อะไรบ้าง (การฟังธรรม การปฏิบัติธรรม การเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา)

5. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้เปลี่ยนกลุ่มไปศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับ สำหรับนักเรียนกลุ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ที่ 1-3 เสร็จเรียบร้อยแล้ว กำหนดให้ทำกิจกรรมเสริมในศูนย์ฯ สำรอง

ขั้นที่ 3 สรุปและประเมินผล

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

คำถามกระตุ้นความคิด

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
 2. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอประเด็นสำคัญจากการศึกษาความรู้จากศูนย์การเรียนรู้หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 หัวข้อ โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างกันออกไป
 3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย
 4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
- นักเรียนคิดว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยอย่างไรบ้าง (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) เอกสารประกอบการสอน
- 2) บัตรภาพ

8.2 แหล่งการเรียนรู้

เอกสารประกอบการสอน

ศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

บัตรคำสั่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย 3 ศูนย์ ดังนี้
 - ศูนย์ฯ ที่ 1 : พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
 - ศูนย์ฯ ที่ 2 : พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
 - ศูนย์ฯ ที่ 3 : พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตนตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 1) ศึกษาบัตรเนื้อหา
 - 2) ทำบัตรคำถาม
 - 3) ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย ถ้าไม่ถูกต้องให้กลับไปศึกษาหาความรู้ในบัตรเนื้อหาใหม่แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง
 - 4) ประชุมสรุปความรู้

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

บัตรเนื้อหา

พระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาหลายศตวรรษ ประวัติศาสตร์ไทยจึงมีเรื่องราวเกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาอยู่เสมอ นับตั้งแต่คนไทยสามารถรวมตัวกันก่อตั้งอาณาจักรของตนเองขึ้นมา พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปยึดถือศาสนาอื่นใดเป็นศาสนาประจำชาติ ทั้งนี้เหตุผลของการนับถือยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย มีดังนี้

1. คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับนับถือ

การยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาของคนไทยมีมาแต่อดีตสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาอันดับแรกๆ ที่สังคมรู้จักและคุ้นเคย แม้ภายหลังจะมีศาสนาอื่นเผยแผ่เข้ามาบ้างหรือแม้สังคมไทยจะเปิดกว้างให้มีการเผยแผ่ศาสนาต่างๆ ได้ตามใจชอบ แต่ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยประมาณร้อยละ 95 ก็เลือกนับถือพระพุทธศาสนา

2. มีสัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนาในสถานที่ราชการ

นอกเหนือจากพระบรมฉายาลักษณ์ และธงชาติไทยแล้ว สถานที่ราชการซึ่งเป็นของรัฐส่วนใหญ่มักจะมีพระพุทธรูปอันเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนาประดิษฐานไว้

3. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก

พระมหากษัตริย์ไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะตามขัตติยราชประเพณี แม้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 2 มาตรา 9 ว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภกเท่ากับเป็นการกำหนดให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีพระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่รวมทั้งเป็นหลักประกันว่า พระประมุขของชาติเป็นชาวพุทธ นับถือศาสนาร่วมกับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

4. กำหนดให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่างๆ นั้น ทางราชการได้กำหนดให้เป็นวันหยุดทั่วประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้มีเวลาไปปฏิบัติศาสนกิจ อันยังให้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย แม้นานาชาติทั่วโลกก็รับทราบว่าวันดังกล่าวนี้ ทางราชการและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบริษัทเอกชนส่วนใหญ่จะหยุดทำการ ทั้งนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ราชการกำหนดให้เป็นวันหยุด ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา โดยในวันดังกล่าว นอกจากทางราชการจะเป็นแกนนำในการจัดศาสนพิธีในสถานที่บางแห่งแล้ว ยังรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนไปปฏิบัติศาสนกิจที่วัดและลด ละ เลิก ความประพฤติเสียหายทั้งปวง

ที่มา : วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.

1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

บัตรคำถาม

1. บอกเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 95 มาอย่างน้อย 2 ข้อ

.....
.....
.....
.....

2. ระบุรายละเอียดในธงพระพุทธศาสนาที่ประดับคู่ธงชาติไทยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

.....
.....
.....
.....

3. สถาบันพระมหากษัตริย์มีส่วนช่วยธำรงให้พระพุทธศาสนาอยู่คู่ชาติไทยได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2552 ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใด

.....
.....
.....
.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

บัตรเฉลย

1. บอกเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 95 มาอย่างน้อย 2 ข้อ
 - 1) พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาหลายศตวรรษ
 - 2) พระมหากษัตริย์ไทยในประวัติศาสตร์หลายศตวรรษทรงมีพระราชกรณียกิจในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาด้วย
2. ระบุรายละเอียดในธงพระพุทธศาสนาที่ประดับธงชาติไทยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
ธงพระพุทธศาสนา เป็น ธงสีเหลือง อันหมายถึง พระพุทธศาสนา และมีรูปธรรมจักร เป็นวงล้ออยู่กลางผืนธง
3. สถาบันพระมหากษัตริย์มีส่วนช่วยธำรงให้พระพุทธศาสนาอยู่คู่ชาติไทยได้อย่างไร
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก จึงเป็นการกำหนดให้สถาบันกษัตริย์ดำรงอยู่คู่กับสถาบันศาสนา ซึ่งร้อยละ 95 ของคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา
4. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2552 ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใด
 - 1) วันมาฆบูชา
 - 2) วันวิสาขบูชา
 - 3) วันอาสาฬหบูชา
 - 4) วันเข้าพรรษา

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

บัตรเนื้อหา

สถาบันหลักของไทยมี 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้ง 3 สถาบันนี้

ต่างเกื้อหนุนค้ำจุนกันเสมือนหนึ่งเป็นโครงสร้างอันแข็งแกร่งให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่ได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างสูงในการควบคุมพฤติกรรมของผู้คนในสังคมไทย ทั้งนี้เหตุผลที่ทำให้สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของสังคมไทย เนื่องมาจาก

1. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบันนับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 3 อาณาจักรชาติไทยต่าง ๆ ล้วนสืบทอดพระพุทธศาสนาไว้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ไว้อย่างมั่นคง จึงกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย

2. พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นพุทธมามกะ

ในประวัติศาสตร์ของชาติอื่น กษัตริย์ที่ปกครองประเทศในแต่ละสมัยมักจะนับถือศาสนาต่างกัน แต่พระมหากษัตริย์ไทยทุกสมัยล้วนเป็นพุทธมามกะ โดยราชประเพณี ก่อนที่พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์จะขึ้นครองราชย์ จะมีพระราชประเพณีให้ออกผนวชชั่วคราวเพื่อศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปกครองประเทศ แม้ในกรณีที่ไม่สามารถออกผนวชก่อนขึ้นเสวยราชสมบัติก็ต้องออกผนวชหลังจากขึ้นครองราชย์แล้ว ดังกรณีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เป็นต้น

3. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา โดยทรงถือเป็นพระราชภารกิจสำคัญ พระราชภารกิจที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา อาทิ ทรงสร้างวัด ปฏิสังขรณ์วัด และปูชนียสถานต่าง ๆ ทรงอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงส่งเสริมการปฏิบัติธรรมทรงยกย่องพระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญ ในพระปริยัติและเชี่ยวชาญในการปฏิบัติให้ดำรงสมณศักดิ์ตามความสามารถและความเหมาะสม ทรงสนับสนุน การสังคายนา ดังที่พระมหากษัตริย์บางพระองค์ได้ทรงสนับสนุนอุปถัมภ์การสังคายนา (ดังในสมัยรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 9 เป็นต้น) และทรงวางพระองค์เป็นแบบอย่างของชาวพุทธที่ดี

4. รัฐบาลไทยส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา

เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พระราชอำนาจและพระราชภารกิจ ในการอุปถัมภ์บำรุงพระศาสนาของพระมหากษัตริย์แต่เดิมก็ถูกมอบหมายให้รัฐบาลทำหน้าที่สืบทอดต่อไป เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ทั้งด้านการศึกษาและด้านการปฏิบัติพระศาสนา โดยกำหนดเป็นนโยบายที่แน่นอนและปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยการดำเนินงานผ่านทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น

ที่มา : วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1.

พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2
พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

บัตรคำถาม

1. สถาบันหลักตามโครงสร้างของสังคมไทยที่มีส่วนช่วยค้ำจุนให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยสถาบันใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. เหตุผลสำคัญที่ทำให้สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมไทยคืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยงานของรัฐบาลไทยที่มีแนวนโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมพระพุทธศาสนา ได้แก่หน่วยงานใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2
พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

บัตรเฉลย

1. สถาบันหลักตามโครงสร้างของสังคมไทยที่มีส่วนช่วยค้ำจุนให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยสถาบันใดบ้าง

1) สถาบันชาติ

2) สถาบันศาสนา

3) สถาบันพระมหากษัตริย์

2. เหตุผลสำคัญที่ทำให้สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมไทยคืออะไร

เพราะสถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรม และกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของคนในสังคมไทย

3. “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” หมายความว่าอย่างไร

หมายถึง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่ทรงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา เพื่อให้พระพุทธศาสนาธำรงอยู่คู่สังคมไทย เช่น ทางสร้างวัด ปฏิสังขรณ์วัด และปฐนียสถานต่างๆ ทรงอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนการสังคายนาพระพุทธศาสนา เป็นต้น

4. หน่วยงานของรัฐบาลไทยที่มีแนวนโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมพระพุทธศาสนา ได้แก่หน่วยงานใดบ้าง

1) กระทรวงศึกษาธิการ

2) กระทรวงวัฒนธรรม

3) กระทรวงมหาดไทย

4) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรเนื้อหา

คนไทยส่วนใหญ่ภายในสังคมไทยเป็นชาวพุทธโดยกำเนิด ไม่ต้องมีการประกาศเพราะวิถีชีวิตของคนไทยได้รับการผสมผสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธศาสนามาทุกยุคทุกสมัย สภาพแวดล้อมรอบตัวทั้งทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนใหญ่มักได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตั้งแต่เกิดจนตายคนไทยส่วนใหญ่มักต้องสัมผัสกับพระพุทธศาสนามากหรือน้อยบ้างตามโอกาส ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทยอย่างแท้จริง ด้วยเหตุผลดังนี้

1. มีวัดและสำนักสงฆ์มากมายทั่วประเทศ

จากสถิติ พ.ศ. 2552 ในประเทศไทยมีวัดประมาณ 35,271 วัด และสำนักสงฆ์อีกจำนวนมาก มีพระภิกษุและสามเณร ประมาณ 322,000 รูป ไม่นับพระภิกษุสามเณรผู้บวชชั่วคราว ทุกหมู่บ้านมีวัดประจำหมู่บ้าน แม้เมื่อจะก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ก็นิยมสร้างวัดไว้เป็นสถานที่บำเพ็ญบุญทางพระศาสนาด้วย วัดจึงนับเป็น “ศูนย์กลาง” ของสังคมไทยส่วนใหญ่มาแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. มีปูชนียสถาน ปุชนียวัตถุมากมาย

เหตุที่วัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยทั่วไป จึงมีปูชนียสถานและปูชนียวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาประดิษฐานเก็บรักษาอยู่มากมาย เช่น พระบรมธาตุไชยา พระปฐมเจดีย์ พระธาตุดอยสุเทพ พระพุทธรูป ตู้พระไตรปิฎก วิหาร เป็นต้น

3. ประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ของคนไทย

มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง เช่น ประเพณีการอุปสมบท ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีทอดกฐิน และคติบางอย่างก็นำเอาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ให้ผสมผสานกลมกลืน เช่น การตั้งชื่อ โคนผมไฟ ชี้นบ้านใหม่ ทำบุญอายุ งานศพ ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนา ประเพณีพิธีกรรมเหล่านี้ อาจเป็นไปได้ในรูปแบบอื่น นอกจากนี้จิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ก็อาจขาดการขัดเกลาหรือมิได้ถูกหล่อหลอมให้มีลักษณะเป็นคนไทยอย่างที่เห็นเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ก็ได้

4. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยส่วนใหญ่มีรากฐานจากพระพุทธศาสนา

คนไทยได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติว่าเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยดีงาม เช่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เกรงใจ พร้อมให้อภัยคนอื่นเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น คนไทยมีคำพูดติดปาก คือ “ไม่เป็นไร” อันหมายถึง ไม่ถือโทษ ไม่เอาผิดมาด่าร้าย ให้อภัยอยู่เสมอ ลักษณะนิสัยเหล่านี้ล้วนหล่อหลอมมาจากพระพุทธศาสนา อันเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยอย่างกว้างขวาง ด้วยกิจกรรมารยาคานั้น คนไทยมีกิจกรรมารยาทเรียบร้อย นุ่มนวล การไหว้ การกราบ มารยาทในการต้อนรับ การแต่งกาย ตลอดจนอริยาบถของคนไทย ล้วนได้รับการชื่นชมจากทั่วโลก ทั้งนี้มารยาทเหล่านี้ล้วนมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักการวชิรธรรม หลักการปฏิสันถาร เป็นต้น

5. ภาษาและวรรณคดีไทยมีอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา

ภาษาไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันส่วนมากมีพื้นฐานมาจากภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาในทางพระพุทธศาสนาสังเกตได้จากชื่อ นามสกุล ชื่อบริษัท ห้างร้าน สถานที่ แม้กระทั่งชื่อหน่วยงานราชการต่างๆ ตลอดจนวรรณคดีไทยต่างๆ มักมีแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวคิดหลัก โดยสะท้อนความเชื่อเรื่อง นรก สวรรค์ บุญ บาป กรรม สังสารวัฏ เป็นต้น

6. การนับศักราช

การนับศักราชอย่างเป็นทางการของประเทศไทยจะนับเป็น “พุทธศักราช” โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้เปลี่ยนแปลงจากการนับศักราชแบบรัตนโกสินทร์ศก มาเป็นพุทธศักราช อันแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดแก่พระพุทธศาสนา และประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลกที่ใช้วิธีการนับศักราชเช่นนี้

ที่มา : วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3
พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรคำถาม

1. ปุชนิยมสถาน ปุชนิยมวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้แก่อะไรบ้าง ยกตัวอย่างอย่างน้อย 4 ตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

2. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. วรรณคดีของไทยได้รับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรเฉลย

1. ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้แก่อะไรบ้าง ยกตัวอย่างอย่างน้อย 4 ตัวอย่าง

- พระปฐมเจดีย์

- วิหาร

- พระธาตุดอยสุเทพ

- ตู้พระไตรปิฎก

- พระพุทธรูป

2. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

- ประเพณีการบวช

- ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- ประเพณีทอดผ้าป่า

- ประเพณีทอดกฐิน

- ประเพณีขึ้นบ้านใหม่

3. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

- ลักษณะนิสัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เกรงใจ พร้อมให้อภัยคนอื่นเสมอ
ยิ้มแย้มแจ่มใส

- มารยาท เรียบร้อย นุ่มนวล การไหว้ การกราบ การต้อนรับ

4. วรรณคดีของไทยได้รับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

มีแนวคิดทางพระพุทธศาสนา โดยสะท้อนความเชื่อเรื่อง นรก สวรรค์ บุญ บาป กรรม สังสารวัฏ เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้สำรอง ช่วยกันทายภาพ

บัตรคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายใต้ภาพที่กำหนดให้ถูกต้อง

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

ศูนย์การเรียนรู้สำรอง ช่วยกันทายภาพ

บัตรคำถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายใต้ภาพที่กำหนดให้ถูกต้อง

1.

พระบรมธาตุไชยา

2.

วัดพระศรีสรรเพชญ์

3.

วัดเบญจมบพิตร

4.

วัดราชบูรณะ

5.

พระธาตุดอยสุเทพ

6.

พระปฐมเจดีย์

7.

พิธีอุปสมบท

8.

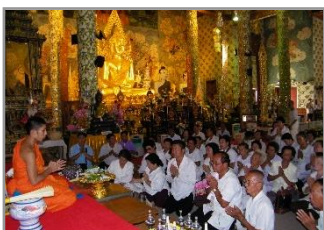
พิธีทอดผ้าป่า

9.

การทำบุญตักบาตร

10.

การเทศน์มหาชาติ

11.

การกราบพระสงฆ์

12.

ประเพณีแห่เทียนพรรษา

บัตรภาพ

ภาพการทำบุญใส่บาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ภาพการถวายสังฆทานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ที่มา : วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1.
พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	ความคิดสร้างสรรค์				
3	วิธีการนำเสนอผลงาน				
4	การนำไปใช้ประโยชน์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

ชื่อกลุ่ม ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

4

พระพุทธศาสนากับการ พัฒนาตนและครอบครัว

1 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการพัฒนาตน และพัฒนาครอบครัว ให้มีความเจริญรุ่งเรืองและมีความสุข

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการพัฒนาตนให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้
- 2) วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการพัฒนาครอบครัวได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น
 - การพัฒนาตนและครอบครัว

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการพิสูจน์ความจริง

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

คำถามกระตุ้นความคิด

- ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นคนดีและเป็นคนเก่ง แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์การกระทำของบุคคลดังกล่าวว่ามีผลต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไรบ้าง
- ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บุคคลที่เป็นคนดีนั้นย่อมมีการกระทำที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา ปธาน 4 มิตรแท้ มิตรเทียม มงคล (ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต) และบุคคลที่เป็นคนเก่งนั้น ย่อมมีการกระทำที่สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4 และพละ 5
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนปฏิบัติตนที่แสดงว่าเป็นคนดีอย่างไรบ้าง และสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างไร (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสอน

สื่อการเรียนรู้ :

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- ใบงานที่ 1.3

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนและครอบครัว จากหนังสือเรียน แล้วร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ช่วยกันทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 มาเป็นพื้นฐานในการทำใบงาน
- สมาชิกแต่ละคู่ของกลุ่มผลัดกันอธิบายผลงานในใบงานที่ 1.3 ของตนให้สมาชิกอีกคู่หนึ่งฟัง แล้วช่วยกันหลอมรวมผลงานเป็นของกลุ่ม และเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์
- ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.3
- ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่จะนำตนเองให้เป็นคนดีและคนเก่ง การพัฒนาครอบครัว แล้วบันทึกการปฏิบัติตนลงในสมุดบันทึกความดี จากนั้น

- ถ้านักเรียนต้องการเป็นคนเก่งและคนดี นักเรียนจะต้องปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง (ปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ - พอใจในการเรียน
วิริยะ - พยายามตั้งใจเรียน
จิตตะ - เอาใจใส่ในการเรียน
วิมังสา - ไตร่ตรองในการเรียน ปรับปรุงให้ดีขึ้น)

รายงานผล การปฏิบัติตนต่อครูผู้สอนตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักปฏิบัติตนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสามารถ และอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างมีความสุข และครอบครัวมีความเจริญรุ่งเรือง

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
 - 1) การอธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
 - 2) การวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย
 - 3) การวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการพัฒนาตนและครอบครัว

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	แบบประเมินหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) ใบงานที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาตนและครอบครัว

8.2 แหล่งการเรียนรู้

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การอธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย				
2	การวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย				
3	การวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการพัฒนาตนและครอบครัว				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = 4 คะแนน
- ดี = 3 คะแนน
- พอใช้ = 2 คะแนน
- ปรับปรุง = 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 - 12	ดีมาก
9 - 10	ดี
6 - 8	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

ใบงานที่

1.3

การพัฒนาตนและครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เรื่อง ชีวิตที่มีความสุข

เอื้อเป็นลูกชายคนเดียวของพ่อแม่ ถึงแม้ว่าพ่อแม่ของเขาจะมีฐานะปานกลางไม่ร่ำรวย แต่ก็พยายามหารายได้ส่งเอื้อเรียนในระดับมหาวิทยาลัย เมื่อครั้งที่เอื้อเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น เขาเป็นคนที่ตั้งใจเรียน ประพฤติตนเป็นคนดี พุดจาสุภาพ ซื่อตรง ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ชอบช่วยเหลือ งานกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอจึงเป็นที่รักใคร่ของครู-อาจารย์ และเพื่อนๆ ต่อมาเอื้อสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ของรัฐได้ เขามีความมานะพยายามเรียนจนจบ เอื้อได้ทำงานในบริษัทแห่งหนึ่งพอมีรายได้มาเลี้ยงดูพ่อแม่เป็นการ ตอบแทนพระคุณของท่าน ปัจจุบันฐานะของเอื้ออยู่ในเกณฑ์ดีแต่เขาก็รู้จักใช้จ่ายเงิน พ่อแม่และเอื้อจัดได้ว่าเป็นครอบครัวตัวอย่าง เป็นครอบครัวที่มีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

คำถาม

1. เอื้อใช้หลักธรรมใดในการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและคนเก่ง

.....

.....

.....

.....

.....

2. เอื้อนำหลักธรรมใดไปปฏิบัติจนส่งผลให้ครอบครัวเขาเป็นสุข

.....

.....

.....

3. พ่อแม่ของเอื้อนำหลักธรรมใดไปปฏิบัติในการดูแลครอบครัว

.....

.....

.....

ใบงานที่

1.3

การพัฒนาตนและครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เรื่อง ชีวิตที่มีความสุข

เอื้อเป็นลูกชายคนเดียวของพ่อแม่ ถึงแม้ว่าพ่อแม่ของเขาจะมีฐานะปานกลางไม่ร่ำรวย แต่ก็พยายามหารายได้ส่งเอื้อเรียนในระดับมหาวิทยาลัย เมื่อครั้งที่เอื้อเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น เขาเป็นคนที่ตั้งใจเรียน ประพฤติตนเป็นคนดี พุดจาสุภาพ ซื่อตรง ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ชอบช่วยเหลือ งานกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอจึงเป็นที่รักใคร่ของครู-อาจารย์ และเพื่อนๆ ต่อมาเอื้อสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ของรัฐได้ เขามีความมานะพยายามเรียนจนจบ เอื้อได้ทำงานในบริษัทแห่งหนึ่งพอมีรายได้มาเลี้ยงดูพ่อแม่เป็นการ ตอบแทนพระคุณของท่าน ปัจจุบันฐานะของเอื้ออยู่ในเกณฑ์ดีแต่เขาก็รู้จักใช้จ่ายเงิน พ่อแม่และเอื้อจัดได้ว่าเป็นครอบครัวตัวอย่าง เป็นครอบครัวที่มีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

คำถาม

1. เอื้อใช้หลักธรรมใดในการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและคนเก่ง

หลักธรรมที่เอื้อใช้พัฒนาตนเองให้เป็นคนดี ได้แก่

- เบนจิต คือ เอื้อประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน พุดจาสุภาพ ซื่อตรง

- เบนจรรยา คือ เป็นคนมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

หลักธรรมที่เอื้อใช้ในการพัฒนาตนเองให้เป็นคนเก่ง คือ

- อิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

- พละ 5 ประกอบด้วย สัทธา วิริยะ สติ สมာธิ ปัญญา ทำให้เขาสามารถเรียนจบระดับมหาวิทยาลัย

2. เอื้อนำหลักธรรมใดไปปฏิบัติจนส่งผลให้ครอบครัวเขาเป็นสุข

เอื้อปฏิบัติตามหลักกถจริวัตรธรรม 4 คือ รู้จักหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว รู้จักประมาณในการใช้

จ่ายเงิน และปฏิบัติตามหลักทศ 6 คือ เลี้ยงดูพ่อแม่ ประพฤติตนเหมาะสมกับการเป็นลูก

3. พ่อแม่ของเอื้อนำหลักธรรมใด ไปปฏิบัติในการดูแลครอบครัว

พ่อแม่ของเอื้อนำหลักกถจริวัตรธรรม 4 ไปปฏิบัติ คือ รู้จักหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว รู้จักประมาณ

การกิน การใช้ เป็นผู้ที่มีศีลธรรม และปฏิบัติตามหลักทศ 6 คือ เลี้ยงดูลูกและให้การศึกษาจนจบระดับมหาวิทยาลัย

สั่งสอนลูกให้เป็นคนดี

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	ความคิดสร้างสรรค์				
3	วิธีการนำเสนอผลงาน				
4	การนำไปใช้ประโยชน์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

- ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน
- ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน ให้ 3 คะแนน
- ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
- ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความร่วมมือกัน ทำกิจกรรม				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				ความตั้งใจ ทำงาน				การแก้ไข ปัญหา/หรือ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อผู้ประเมิน
 / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....
.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แบบบันทึกหลังหน่วยการเรียนรู้

ตอนที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้
ต่อไปนี้ ส 1.1 (ม.1/1, ม.1/2)

- ด้านความรู้

.....
.....
(จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

สรุปผลจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวมยอด) ประจำหน่วยการเรียนรู้

- ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพดี จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพพอใช้ จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพปรับปรุง จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ด้านคุณภาพผู้เรียน)	ร้อยละ
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่เวลาที่ต่อผู้มีพระคุณ 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ 4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	